

Brzezińska, Jadwiga

Problemy farmacji we wskrzeszonym Państwie Polskim

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 25/1, 226-227

1980

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ją tutaj na zmniejszonej do 250 m² powierzchni wystawowej, niektóre sekwencje tematyczne zostały tylko zasygnalizowane. Tak stało się z działami *Istota czasu*, *Miary czasu*, *Rytmy przyrody*. Nieco mniej eksponatów pokazano we fragmencie wystawy, popularyzującym wyroby polskiego przemysłu precyzyjnego. Mimo to wystawa nie straciła, jak się wydaje, nic ze swojej atrakcyjności. Wprost przeciwnie. Kondensacji poddany został bowiem materiał eksponatowy, znacznie zmniejszono ilość przeladowanych materiałem literowym plansz. Jędrzejowski wydanie *Anatomii czasu* miało być czynne do końca 1979 r.

W okresie swojej dotychczasowej prezentacji wystawa spotkała się z dużym uznaniem i zainteresowaniem. Wysoka też była frekwencja zwiedzających, która w marcu osiągnęła liczbę 30 000 osób.

Sądzić należy, iż wystawa *Anatomia czasu* była w muzealnictwie polskim najpełniejszą dotąd próbą kompleksowego przedstawienia problematyki mierzenia czasu. Organizatorzy odwołując się do pomocy wielu muzeów w Polsce, zdolali pozyskać eksponaty bardzo cenne i zasygnalizować przy ich pomocy złożoność podjętego tematu. Szkoda jedynie, że wystawie nie towarzyszył katalog.

Maciej Janik
(Lubliniec)

PROBLEMY FARMACJI WE WSKRZESZONYM PAŃSTWIE POLSKIM

Pod taką nazwą odbyła się 28 V 1979 r. w Warszawie sesja naukowa, zorganizowana przez Zespół Sekcji Historycznych Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Sesję zagaił przewodniczący Zespołu — doc. W. W. Głowacki; przewodniczył — dr Teodor Kikta.

W pierwszym referacie dr Barbara Kuźnicka przedstawiła koncepcję studiów farmaceutycznych w Polsce w 1919 roku. Prelegentka w sposób bardzo wnikliwy scharakteryzowała niezmiernie ważny etap w procesie kształcenia aptekarzy, jakim było przejście z cechowych form szkolenia do studiów na poziomie uniwersyteckim.

Główne wydarzenia i polemiki wokół formowania nowoczesnego systemu kształcenia farmaceutów miały miejsce w 1919 r. w ośrodku warszawskim. Zapoznanie się z poszczególnymi etapami ewolucji nowoczesnego systemu kształcenia aptekarzy na początku XX w. stanowi interesujący przyczynek, do toczącej się obecnie dyskusji, nad zarysowującym się obecnie dążeniem do minimalizacji wymagań na poziomie technikum. Z tego względu referat dr B. Kuźnickiej, naświetlający wielopłaszczyznowo sprawę kształtowania się nowoczesnego modelu szkolenia farmaceutów, stanowi niezmiernie cenny materiał dla właściwego osądu współczesnego stanu i perspektyw kształcenia kadr farmaceutycznych.

W kolejnym referacie dr Henryk Romanowski omówił *Farmaceutyczny ruch naukowy w latach międzywojennych*. Wskazał, że bezpośrednio po odzyskaniu niepodległości farmaceuci polscy dążyli przede wszystkim do integracji rozproszonego w czasie niewoli ruchu naukowego oraz nawiązania do jego tradycji i dorobku. Starano się o stworzenie klimatu sprzyjającego rozwojowi badań naukowych. Działalność naukową popierały różne stowarzyszenia naukowe i zawodowe farmaceutów poprzez akcję odczytową, stypendialną, popieranie wydawnictw naukowych, pomoc finansową dla pracowników i placówek naukowych, organizowanie kursów dokształcających oraz ośrodków badawczych. Dużą rolę w krzewieniu wiedzy i nowych osiągnięć nauki odegrały liczne wydawnictwa: ciągłe i zwarte. Ostateczna konsolidacja farm. ośrodków nauki w Polsce nastąpiła pod koniec okresu międzywojennego, jako wynik 20-letnich prac zespołu nad opracowaniem Farmakopei Polskiej II, którą wydano w 1937 r. To przyczyniło się do ożywienia zainteresowania naukowego farmaceutów-praktyków. Dr H. Romanowski stwierdził, że wyteżona praca naukowa w okresie międzywojennym pozwoliła odrobić zaległości okresu niewoli i stworzyła podstawy do dalszego jej rozwoju po drugiej

wojnie światowej. Referat dra H. Romanowskiego stanowi interesujące studium m.in. ze względu na uwypuklenie roli towarzystw naukowych w rozwijaniu zainteresowań naukowych członków, współpracy z ośrodkami naukowymi oraz w mecenacie nad działalnością placówek i pracowników naukowych. Analiza tych zagadnień pozwala na wysnucie pewnych wniosków odnośnie formowania współczesnego modelu działalności towarzystw naukowych i ich wpływu na ożywienie zainteresowań naukowych członków zawodu.

Doc. Witold W. Głowacki w swoim referacie pt. *Klasowy charakter zawodu farmaceutycznego w okresie II Rzeczypospolitej* zanalizował i scharakteryzował działalność stowarzyszeń farmaceutycznych w okresie międzywojennym pod kątem ich politycznych i klasowych aspektów. To wnikliwe studium wydobyło wiele ujemnych cech z przeszłości ruchu zawodowego farmaceutów, który zwykle oceniany jest od strony pozytywnych.

W końcowym referacie dr Bazyli Leszczyłowski dokonał oceny etyki farmaceutycznej w odrodzonym Państwie Polskim. Stwierdził, że w okresie międzywojennym farmaceuci polscy nie zdołali sformułować zasad etyki zawodowej, obejmującej wszystkie odłamy zawodu. Na przeszkodzie stanęły: walka klasowa między właścicielami a pracownikami aptek, walka konkurencyjna spowodowana kryzysem, brak nadrzędnej organizacji skupiającej wszystkich farmaceutów. Niemniej obserwujemy w tym okresie zamierzenia i wysiłki w celu ustalenia kodeksu etyki zawodowej. Uwidoczniły się one m.in. w opracowaniu *Zasad etyki zawodowej właścicieli aptek Rzeczypospolitej Polskiej* (3 VI 1927) przez Polskie Powszechne Towarzystwo Farmaceutyczne, w deklaracji ideowej stowarzyszenia „Nowa Farmacja” z 21 II 1931 r. oraz w próbach zespolenia farmacji na platformie etyki katolickiej przez powstałe 5 III 1939 r. Zjednoczenie Aptekarzy Katolików. Istniejące w tym okresie organizacje zawodowe farmaceutów starały się wpłynąć wychowawczo na swych członków, podnieść ich etykę i świadomość powinności zawodowych i obywatelskich poprzez prezentowanie wzorów osobowych, nawiązywanie do tradycji, apelowanie do uczuć patriotycznych, wyrabianie poczucia więzi zawodowej, kształcenie poczucia potrzeby pracy społecznej. Na urabianie właściwej postawy moralnej wpływało również społeczne oddziaływanie, wartościowanie postawy i działalności farmaceutów drogą opinii ustnych i publikacji w prasie. Wszystkie te starania powodowały, że poziom etyczny farmaceutów tamtego okresu można ocenić dość optymistycznie, niezależnie od pojedynczych ujemnych zachowań, występujących w każdej społeczności.

W dyskusji postulowano potrzebę szerszego oddziaływania na dzisiejsze środowisko farmaceutyczne poprzez sięganie do postępowych tradycji. Platformą tego winny się stać — obok akcji odczytowej i odpowiednich publikacji — naukowe zjazdy farmaceutów.

Przewodniczący Zarządu Głównego PTFarm. — doc. W. Kwapiszewski, który brał udział w sesji, wyraził wielkie zadowolenie z owocnej pracy Zespołu Sekcji Historycznej PTFarm.

*

*

*

Bezpośrednio po zakończeniu Sesji odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Zespołu z następującym programem: 1) sprawozdanie z 3-letniej działalności Zespołu (1976—1979); 2) krótkie Komunikaty przewodniczących Sekcji przy Oddziałach PTFarm. o pracy w terenie; 3) wybory nowego Zarządu Zespołu.

Zebraniu przewodniczył dr W. Szczepański. W wyniku wyborów ustalony został następujący skład Zespołu Sekcji PTFarm.: przewodniczący — doc. W. W. Głowacki, zastępcy przewodniczącego: dr F. Nowak i doc. H. Pankiewicz, sekretarz — mgr J. Majewski.